

צה:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

עין משפט
ור מצוה

כא א מ"י פ"ט מ"ג
גולה ואברהם ה' ו' 1
וע"ס וסמך עשין עג
טושי"ע ח"מ סימן ע"ג
פ"א ובהג"ה:
כב ב ג ד מ"י פ"ג מ"ג
גולה ואברהם ה' ו' 1
פגט עשין עג טושי"ע ח"מ
פ"ט ע"ג פ"ג מ"ג
בג ה מ"י פ"ג מ"ג
נחלת ה' ד סמך
עשין עג טושי"ע ח"מ פ"ג
רע"ט פ"ג ו' 1
כד ו מ"י פ"ג מ"ג
מ"ג ו' ה' ו' 1
וע"ס סמך עשין עג טושי"ע
ח"מ פ"ג טושי"ע ח"מ
כ"ה ו מ"י פ"ג מ"ג
טושי"ע ח"מ פ"ג ו' 1

דילמא בלוקח ת"ח דרע. ואת' ואת' גובה שנה מנכסין בני מורין דכפ"ק ד"מ" (דף טו): אפילו גובה שנה שאלו של ולקחה אם מעות ממנה או פקדון אבל ל"ע אין לו שנה וי"ל דהתם שאל באתירות והכל באתירות דבאתירות לא למימר לא ממנה ולא פקדון:

בשבה שעל גבי גזילה קפפ"ט דרבי יהודה סבר דגזול הוי. אבל שנה של ע"ג גזילה הוי גזולין או משום דהוי שני גמור או משום תקנת השבים ואם גזול עשין ועשין קליס או אפי' נכרים ועשין קליס יהיה שני דהדר שמה מודה אף על גב דהוי שנה ע"ג הגזילה דקיין דטבח כהני שניו שייך ביה תקנת השבים ואף על גב דגבי נמן לזבונו לו אדום וזבנו שמור קאמר רבי יהודה דאם השנה יתר על הניזאה כי' התם דלא נמת בנזות גזילה לא שייך תקנת השבים וכן י"ל לרב פפא ע"כ דלמך לרבי יהודה שנה שעל גבי גזילה דגזולין הוי דהיינו משום תקנת השבים דהא ק"ל בהנייה דלזבונו לו אדום שניו לא קני בהנייה לא שייך תקנת השבים כדפי' [א] והשמה הוי ככרה הפוכה דר' יהודה מדר"מ דזבנו ל"מ שניו קונה ובגזולין אין קונה משום דקניס ולרבי יהודה זבנו שניו לא קני ובגזולין אין קונה ור"מ מפרש דאין אנו לריכס לר' יהודה טעמא דתקנת השבים אלא ככרה דר"י שניו קונה ולרב זבנו שנה של ע"ג גזילה דלא הדרה הוי דגזולין אבל שנה ע"ג גזילה דשניו דהדר הוא ולא קני הוי דגזול ולרב פפא אפי' דע"ג גזילה דשניו דהדר הוא קני והוי דגזול והא דלא קני זבנו לפי שאין מתכוין לקנותו וכן נראה דלא לריבי השתא לוקומה ר"י כ"כ"ש וא"ש נמי דלא חשיב ר' יהודה לעיל (דף נג): כהני הוי תנאי דכרי שניו אין קונה כי הכי דחשיב ר"ש דזביעא:

מוסף רש"י

ומעלין אותן. מן הקרקע. דמיס. ולא שקיל כלתרא טושי"ע וכו' ק"ל. כבוד לפשוט. כבוד ופשוט שפשוט קרקע קודם שפלו. וק"ל (כ"ב קדו). שאין הכבוד טעל פי שנים בשנה שפשוט נכסים לאחר חיות זכרון, דהוה ליה רחי ואין הכבוד טעל הכבוד נראה, דמתי ככל אשר ימצא לו, ויסקן נאין לתקן טעל כבוד פי שנים בקרקע שהיא משוחרת ומתן חת השנה ונתן לפשוט רביע שהיא מניע לו בשנה כמתן חלקו של זה (שם). ובעל חוב ליתקן בעל חוב שקדם סטר הלאה לטר תקן על קחות. טושי"ע מ"ן ע"ס מה שפשוט ופס ל"ן שנה ונתן דמיס, ובעל חוב ליתקן בעל חוב דמיקרא ארעא לרבי יהודה הוה ל"ן טעמו למטר ל"ן קרקע של כשיל השנה אם יש כרו משות. ולקוח מוקין לה בקרקע ששנים לו אפוחיקי (שם). בעל חוב גובה את השבחה. בעל חוב השנה לבידור משות ומכר לו הנכסים והשכירות לקוחות. מוקין בעל חוב הוקף והשנה (בבב"ב ג.) וכל הקרקע טורף מיד לתקן כמו שהיא משוחרת פי' הלוקח ב"ח י"ל בשבחה הגזיע לכתפיה. לריסן לקרקע דבר חושב. דהיינו לריסן לקרקע הוה ל"ן פירות אלו מיקרף שנה ובעל חוב גובה השנה אלו פירות מוקין (שם טו). דהא מעשים בכל יום. דמי שחשב חקף נאין למי שמואל גבי לטעל חוב כל שבחה עם הקרקע אפילו מגיע לתפיה כל זמן שריסן לקרקע (שם טו).

גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת השבחה מנכסים בני חורין דאתא בעל ארעא ושקיל (א) ארעיה ושבחיה מאי לאו בעם הארץ דלא ידע דקרקע גזולת או אינה גזולת ואפי' הכי קאתי בעל קרקע ושקיל ארעא ושבחיה ושמע מינה בשונג נמי קנים אמרי' אלא בלוקח תלמיד חכם וידע תא שמע "לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך בשונג נמי קנים דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה אלא לאו ש"מ במויד קנים בשונג לא קנים ש"מ: רבי יהודה אומר גזילה חזרת בעיניה ר"ש אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף ו' מאי בנייהו אמר רב זבד בשבחה שעל גבי גזילה קמפילגו ר' יהודה סבר דגזול הוי ור"ש סבר דגזולין הוי רב פפא אמר דכ"ע ישבחה שעל גבי גזילה דגזולין הוי והכל למחצה לשליש ולרביע קמפילגו רבי יהודה סבר שבחה שעל גבי גזילה רבוליה דגזולין הוי ורבי שמעון סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין תנן גזול פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זבד דאמר שבחה שעל גבי גזילה דגזול הוי לר' יהודה הא מני רבי יהודה הוא אלא לרב פפא דאמר דגזולין הוי הא מני לא רבי יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין יאפילו לא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה אידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף למחצה, לשליש ולרביע אמר רב אשי כי הוינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין כי מסלקינן ליה בדמי מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקול ופשטנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן הבכור לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב ללוקח יחייב ליה שבחה והאמר שמואל ובעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבחה המגיע לכתפים וכאן בשבחה שאין מגיע לכתפים אמר ליה והאמר מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבחה המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא הא

גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת השבחה מנכסים בני חורין דאתא בעל ארעא ושקיל (א) ארעיה ושבחיה מאי לאו בעם הארץ דלא ידע דקרקע גזולת או אינה גזולת ואפי' הכי קאתי בעל קרקע ושקיל ארעא ושבחיה ושמע מינה בשונג נמי קנים אמרי' אלא בלוקח תלמיד חכם וידע תא שמע "לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך בשונג נמי קנים דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה אלא לאו ש"מ במויד קנים בשונג לא קנים ש"מ: רבי יהודה אומר גזילה חזרת בעיניה ר"ש אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף ו' מאי בנייהו אמר רב זבד בשבחה שעל גבי גזילה קמפילגו ר' יהודה סבר דגזול הוי ור"ש סבר דגזולין הוי רב פפא אמר דכ"ע ישבחה שעל גבי גזילה דגזולין הוי והכל למחצה לשליש ולרביע קמפילגו רבי יהודה סבר שבחה שעל גבי גזילה רבוליה דגזולין הוי ורבי שמעון סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין תנן גזול פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זבד דאמר שבחה שעל גבי גזילה דגזול הוי לר' יהודה הא מני רבי יהודה הוא אלא לרב פפא דאמר דגזולין הוי הא מני לא רבי יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין יאפילו לא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה אידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף למחצה, לשליש ולרביע אמר רב אשי כי הוינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין כי מסלקינן ליה בדמי מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקול ופשטנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן הבכור לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב ללוקח יחייב ליה שבחה והאמר שמואל ובעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבחה המגיע לכתפים וכאן בשבחה שאין מגיע לכתפים אמר ליה והאמר מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבחה המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא הא

גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת השבחה מנכסים בני חורין דאתא בעל ארעא ושקיל (א) ארעיה ושבחיה מאי לאו בעם הארץ דלא ידע דקרקע גזולת או אינה גזולת ואפי' הכי קאתי בעל קרקע ושקיל ארעא ושבחיה ושמע מינה בשונג נמי קנים אמרי' אלא בלוקח תלמיד חכם וידע תא שמע "לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך בשונג נמי קנים דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה אלא לאו ש"מ במויד קנים בשונג לא קנים ש"מ: רבי יהודה אומר גזילה חזרת בעיניה ר"ש אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף ו' מאי בנייהו אמר רב זבד בשבחה שעל גבי גזילה קמפילגו ר' יהודה סבר דגזול הוי ור"ש סבר דגזולין הוי רב פפא אמר דכ"ע ישבחה שעל גבי גזילה דגזולין הוי והכל למחצה לשליש ולרביע קמפילגו רבי יהודה סבר שבחה שעל גבי גזילה רבוליה דגזולין הוי ורבי שמעון סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין תנן גזול פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זבד דאמר שבחה שעל גבי גזילה דגזול הוי לר' יהודה הא מני רבי יהודה הוא אלא לרב פפא דאמר דגזולין הוי הא מני לא רבי יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין יאפילו לא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה אידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף למחצה, לשליש ולרביע אמר רב אשי כי הוינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין כי מסלקינן ליה בדמי מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקול ופשטנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן הבכור לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב ללוקח יחייב ליה שבחה והאמר שמואל ובעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבחה המגיע לכתפים וכאן בשבחה שאין מגיע לכתפים אמר ליה והאמר מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבחה המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא הא

גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת השבחה מנכסים בני חורין דאתא בעל ארעא ושקיל (א) ארעיה ושבחיה מאי לאו בעם הארץ דלא ידע דקרקע גזולת או אינה גזולת ואפי' הכי קאתי בעל קרקע ושקיל ארעא ושבחיה ושמע מינה בשונג נמי קנים אמרי' אלא בלוקח תלמיד חכם וידע תא שמע "לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך בשונג נמי קנים דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה אלא לאו ש"מ במויד קנים בשונג לא קנים ש"מ: רבי יהודה אומר גזילה חזרת בעיניה ר"ש אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף ו' מאי בנייהו אמר רב זבד בשבחה שעל גבי גזילה קמפילגו ר' יהודה סבר דגזול הוי ור"ש סבר דגזולין הוי רב פפא אמר דכ"ע ישבחה שעל גבי גזילה דגזולין הוי והכל למחצה לשליש ולרביע קמפילגו רבי יהודה סבר שבחה שעל גבי גזילה רבוליה דגזולין הוי ורבי שמעון סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין תנן גזול פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זבד דאמר שבחה שעל גבי גזילה דגזול הוי לר' יהודה הא מני רבי יהודה הוא אלא לרב פפא דאמר דגזולין הוי הא מני לא רבי יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין יאפילו לא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה אידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף למחצה, לשליש ולרביע אמר רב אשי כי הוינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזולין כי מסלקינן ליה בדמי מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקול ופשטנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן הבכור לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב ללוקח יחייב ליה שבחה והאמר שמואל ובעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבחה המגיע לכתפים וכאן בשבחה שאין מגיע לכתפים אמר ליה והאמר מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבחה המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא הא

(א) לקחן ק: ושי"ג
(ב) כתיב ויבא אל אלהים
כחלו קמפילגו. (ג) לעיל
(ד) כ"ג. ד' כ"ח. ח' כ"ח. ט' כ"ח.
ד: טו. וק: (ט) כ"ח. ט"ז.
(ז) (פסוקי תהי' מנחות סח:
ל: כ"ח. טו. וק: כ"ח. ט"ז.
קטג: (ח) כ"ח. ט"ז. ופסוק:
(ח) ופי' מ"ש על הגזול
מו"י כ"ח. ט"ז. ד"ה
למעשה.)

הגרות הב"ה

(א) נ"ב ארעא ושבחה
פי' לארעא ושבחה פי'
למיתבא ליה: (ב) רש"י
ד"ה שנה פי' כגון
שגולה ריקנית מ"ל:
(ג) ופי' פ"ה ל"ש פי'
דמנוסיה שקיל פי'
כאשר"י סמך ה"ה"ק:

הגרות הגר"א

[א] ת"ח פ"ה שנה פי'
והשתא ה"ו פ"ה פי'. ר"ב
אלן להמ"ס כח"א וכו'
(שעמיהו מ"ל):

ל"ן לשנתן דמיס ונתן מעות אס
ואינו מחזיר ללוקח כלום: המגיע
לכפיהם. כגון תבואה שגדלה כל זכרה ונתנה ללוקח או דמיה:
לא

מיתת אביהן כלום ומעלה
יבנה: גובה אס השבח.
לכפיהם. כגון תבואה שגדלה כל זכרה ונתנה ללוקח או דמיה:
לא

דאם נן לפריו גבי כ"ח
והא מעשים בכל יום
ועפרק נערה שנתפתחה
לרביה דלריכא לקרקע

והא מעשים בכל יום
והא מעשים בכל יום
ועפרק נערה שנתפתחה
לרביה דלריכא לקרקע

והא מעשים בכל יום
והא מעשים בכל יום
ועפרק נערה שנתפתחה
לרביה דלריכא לקרקע